

**MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA „1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
FACULTATEA DE ISTORIE ȘI FILOLOGIE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE FILOLOGIE**

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT
SPAȚII ÎN PROZA LUI
ANDREI CODRESCU – ÎNTRE REALITATE ȘI
IMAGINAR

Conducător de doctorat:

Prof. univ. dr. MIRCEA BRAGA

Student-doctorand:

CRISTINA-MATILDA VĂNOAGĂ

Alba Iulia

2018

CUPRINS

INTRODUCERE	7
--------------------------	----------

Capitolul 1

SPAȚIUL SACRU	16
1.1. Arhitectura sacrului	18
<i>1.1.1. Mănăstirea Ursulinelor</i>	<i>19</i>
<i>1.1.2. Biserica</i>	<i>23</i>
<i>1.1.3. Barul – topos anarhetipal</i>	<i>27</i>
<i>1.1.4. Mediul virtual</i>	<i>30</i>
<i>1.1.5. Pe tărâmul Diavolului</i>	<i>31</i>
1.2. Omul ales	34
<i>1.2.1. Felicity Le Jeune</i>	<i>36</i>
<i>1.2.2. Andrea Isbik</i>	<i>38</i>
<i>1.2.3. Mesia</i>	<i>39</i>
<i>1.2.4. Elisabeth Báthory</i>	<i>40</i>
<i>1.2.5. Ilona Harszy</i>	<i>42</i>
1.3. Slujitorul Domnului	43
<i>1.3.1. Reverendul Mullin</i>	<i>43</i>
<i>1.3.2. Oaspeții mănăstirii Sf. Hildegard</i>	<i>45</i>
<i>1.3.3. Preceptorii contesei</i>	<i>46</i>
1.4. Diavolul	49
1.5. Îngerii	51
<i>1.5.1. Corul îngerilor</i>	<i>51</i>
<i>1.5.2. Îngerul Zacharias</i>	<i>53</i>
1.6. „La început a fost cuvântul”	54
<i>1.6.1. Poruncile</i>	<i>54</i>
<i>1.6.2. Gal Gal Hamazal</i>	<i>56</i>
1.7. A doua venire	58
1.8. Polarizări ale vieții religioase americane	61
<i>1.8.1. Alte spații sacre americane</i>	<i>66</i>

Capitolul 2

MEDIUL VIRTUAL	67
2.1. Scurtă privire asupra termenului „virtual” în decursul istoriei	67
2.1.1. <i>Precizare terminologică</i>	70
2.2. Scriitorul, mod de utilizare virtual	71
2.2.1. <i>Creație via e-mail</i>	72
2.2.2. <i>Textul disponibil online</i>	73
2.3. Închisorile de sticlă	75
2.3.1. <i>Comunicarea în virtual</i>	75
2.3.2. <i>Scriitorul și rețelele de socializare</i>	77
2.4. Cutia cu miracole	83
2.4.1. <i>Realitatea artificială</i>	83
2.4.2. <i>Tele-evanghelizarea</i>	84
2.4.3. <i>Roata norocului - triplul pact cu televiziunea</i>	88
2.4.4. <i>Imersiunea virtualului în uman</i>	91
2.5. Internetul – diverse istorii	94
2.5.1. <i>Istoria internetului prin istoria personală</i>	94
2.5.2. <i>Istoria internetului prin filtrul dada</i>	95
2.6. Corporalitate și virtual	97
2.6.1. <i>Cyborgizarea corpului</i>	98
2.6.2. <i>Avatari virtuali</i>	99
2.6.3. <i>Avatarul intelectual</i>	103
2.6.4. <i>De la minte la minte</i>	104

Capitolul 3

ATELIERUL FOTOGRAFIC	107
3.1. Atelierul fotografic în copilăria lui Andrei Codrescu	109
3.1.1. <i>Atelierul fotografic matricial</i>	109
3.1.2. <i>Atelierul fotografic – evadare din matrice</i>	112
3.1.3. <i>Simultaneități spațial-temporale</i>	117
3.2. Album de identități	120
3.2.1. <i>Fotografia identitate</i>	120
3.2.2. <i>Identități multiple/ Joaca cu sinele</i>	122

3.2.3. <i>Fotografia – vedere către ceilalți</i>	125
3.3. Călătorie, carte și fotografie	126
3.3.1. <i>Călătoria beatnikului – Prof pe drum</i>	128
3.3.2. <i>Cuba – cadavre exquis</i>	131
3.4. Cuvinte pentru imaginea altor instanțe fotografice	131
3.4.1. <i>Cuba lui Walker Evans; Semne</i>	132
3.4.2. <i>Alte volume de fotografii cu texte semnate de Andrei Codrescu</i>	134
3.5. Un experiment de interpretare literară	135

Capitolul 4

SPAȚIUL AMERICAN – DE LA „METAFORELE DUPĂ CARE TRĂIM” LA „METAFORELE DUPĂ CARE NU TRĂIM”	138
4.1. Metafora conceptuală – aspecte teoretice	138
4.2. Spațiul american în metafore conceptuale	139
4.3. „America is a melting pot” vs. „America is a salad bowl”	142
4.3.1. <i>„America is a nation of immigrants”</i>	147
4.4. „Visul american”	149
4.4.1. <i>Personajul Wakefield</i>	149
4.4.2. <i>Joszef Barat</i>	150
4.4.3. <i>Las Vegas</i>	151
4.4.4. <i>Hollywood</i>	152
4.4.5. <i>Typical</i>	153
4.5. America e „tărâmul posibilităților”	154
4.6. „America is a journey”: „Oh, Lord, won’t you buy me a Mercedes Benz?”	157

Capitolul 5

BIBLIOTECA	160
5.1. Biblioteca – spațiu autobiografic	160
5.1.1. <i>Biblioteci private, biblioteci publice</i>	160
5.1.2. <i>Librăria-bibliotecă</i>	164
5.1.3. Bibliomoartea și noile forme de arhivare	165

5.2. Omul-biblioteca	166
5.2.1. <i>Șeherezada – o bibliotecă a imaginației hipnotice salvatoare</i>	166
5.2.2. <i>Profesorul de scriere poetică, Andrei Codrescu – biblioteca memoriei literaturii</i>	168
5.3. Biblioteca „străbunilor”	170
5.3.1. <i>Cimitirul bibliotecă</i>	172
5.4. Biblioteca lui Casanova – multiple valențe de abordare analitică	172
5.4.1. <i>Biblioteca – exil/închisoare</i>	173
5.4.2. <i>Biblioteca – memorie (erotică)</i>	174
5.4.3. <i>Biblioteca – educație și evoluție</i>	175
5.4.4. <i>Biblioteca – spațiu democratic</i>	176
5.4.5. <i>Biblioteca – spațiu al creației</i>	177
CONCLUZII	180
ANEXA 1	184
<i>De la est la vest. O mie și una de jocuri dada și revelații cu Andrei Codrescu</i>	
ANEXA 2	191
<i>Cu Ioana Avădani despre „iarba fiarelor” sau traduceri din Andrei Codrescu</i>	
ANEXA 3	196
<i>Fișa matricolă penală a lui Richard Drăghicescu</i>	
BIBLIOGRAFIE	200

Cuvinte-cheie: Andrei Codrescu, spații, imaginar, spațiu religios, mediu virtual, fotografie, America, metaforă conceptuală, bibliotecă.

Întors pe meleagurile românești în primele zile ale căderii comunismului în 1989, Andrei Codrescu aduce cu sine, în perioada următoare evenimentului, literatura pe care a creat-o în Statele Unite ale Americii și care și-a avut debutul înainte de emigrare, la Sibiu. Poemele pe care tânărul Andrei Perlmutter le-a publicat în România sub numele Andrei Steiu și, ulterior, Andrei Codrescu, aveau să crească într-o literatură de o factură diferită, într-o limbă diferită, revenind pe meleagurile natale ale scriitorului, în general, prin traduceri¹. Inevitabil, intrată în circulația pieței de carte românești, interesul critico-literar pentru creația lui Andrei Codrescu a crescut, devenind subiect al mai multor lucrări de gen.

Un demers de analiză și interpretare al creației scriitorului Andrei Codrescu, de data aceasta prin raportare la proza acestuia, este și prezenta lucrare, *Spații din proza lui Andrei Codrescu – între realitate și imaginar*. Înainte însă de a prezenta lucrarea noastră și intenționalitatea sa analitică, ne propunem să aducem în prim plan cele mai cunoscute demersuri științifice de analiză a aceleiași creații care face și obiectul tezei noastre, menționând încă din start că fiecare din aceste lucrări are în centrul său identitatea raportată la condiția de imigrant a lui Andrei Codrescu,

Cronologic, o primă lucrare pe care o prezentăm aparține Damianeii Bottaro, *Andrei Codrescu: An American Romanian or Romanian American writer*, din 2005. La origine disertație de masterat la Universitatea din Padova, care pune problema autobiografiei multiple la Andrei Codrescu, pornind de la momentul expatrierii sale împreună cu mama sa, mai întâi în Italia în 1965 și, ulterior, în Statele Unite ale Americii, în 1966. În exegeza sa, Damiana Bottaro consideră ca necesară prezentarea spațiului de origine al scriitorului, România, căreia îi dedică un capitol întreg, prin care își familiarizează cititorul cu istoria și cultura românească. Odată stabilit acest spațiu de referință, Bottaro trece la discutarea a patru autobiografii ale lui Andrei Codrescu, arătând că există numeroase contradicții de la o autobiografie la alta și un grad de ficționalizare ridicat. Spațiul creației literare este considerat un spațiu al exilului, care dublează exilul fizic. Analizând atât influențele românești, cât și influențele americane în creație, Damiana Bottaro ajunge la concluzia că Andrei Codrescu este în egală măsură un scriitor american român și un scriitor român american.

¹ Până în prezent, Andrei Codrescu este semnat de doar trei volume în limba română: cartea-interviu cu Robert Lazu, *Miracol și catastrofă*, volumul de poezii *Instrumentul negru* și partitura lirică scrisă „la patru mâini” împreună cu Ruxandra Cesereanu, *Submarinul iertat*.

În 2006, ca apendix al unei teze de doctorat, intitulată *Translating European identities into the American national narrative* și susținută la Universitatea din Maryland, Mihaela Moscaliuc aduce în discuție cazul lui Andrei Codrescu, pe care, concluzionând, îl numește „un cetățean imperfect al Americii (...) care adună laolaltă identități transnaționale, hibride, multiculturale și multilingvistice, care rămân parțial intraductibile și, totuși, pe deplin angajate în actul traducerii și auto-traducerii”².

Andrei Codrescu este o prezență constantă și în exegezele critice ale Rodicăi Grigore, conferențiar al Universității din Sibiu și traducător al lui Andrei Codrescu în limba română. În mod special ne oprim asupra volumului de critică literară *Lecturi în labirint*, din 2007, unde se oprește la numeroase personaje din romanele lui Andrei Codrescu și, mai ales, subliniază legătura de necontestat între comentariile lui Andrei Codrescu la postul de radio National Public Radio, eseurile, povestirile și romanele sale.

2013 este anul de apariție al unui alt volum care îl situează pe Andrei Codrescu în spațiul exilului fizic și literar – *Exilul ca mod de existență. Andrei Codrescu în spațiul textual al deșănțării*, aparținând Oanei Strugaru, care apelează la teoriile postmoderne ale exilului și identității în descifrarea personalității scriitorului recuperat de cultura română după 1989.

Două dintre cele mai recente lucrări care fac referire la Andrei Codrescu au de asemenea în centrul lor ideea exilatului. Anamaria Fălăuș efectuează o analiză în paralel a narațiunii la Andrei Codrescu și Norman Manea, în lucrarea publicată în 2014 cu titlul *Imagining home: Exilic Reconstructions in Norman Manea și Andrei Codrescu's diasporic narratives*, în care se oprește în mod special la două din lucrările lui Codrescu, *An involuntary Genius in America's shoes (and what happened afterwards)* și *Hole in the flag*, pornind de la premisa că „printr-o rescriere continuă a sinelui, a trecutului și a istoriei, dar și a prezentului, Norman Manea și Andrei Codrescu se re-creează, re-definesc, re-poziționează și re-înșiră într-o înnoire constantă a subiectivității, cărțile lor dând o nouă formă și reinventând poziția figurii migrantului proiectată pe un fundal de efuziuni culturale”³. În 2018, în volumul *Străin în țară străină. Literatura română și granița identitară în proza Hertei Müller și a lui Andrei Codrescu*, Andrei Codrescu este prezentat ca reprezentant al tipului scriitorului exilat, într-o analiză

² Mihaela Moscaliuc, *Translating European identities into the American national narrative*, p. 237, text disponibil online la adresa <https://drum.lib.umd.edu/bitstream/handle/1903/3717/umi-umd-3536.pdf;jsessionid=DDC804E573FE8B2F0872C68A92DD7605?sequence=1>, consultat la 10.02.2015: „A perfectly imperfect citizen of America that congregates transnational, hybrid, multicultural and multilingual identities that remain partially untranslatable yet fully engaged in the acts of translation and self-translation”.

³ Anamaria Fălăuș, *Imagining home: Exilic reconstructions in Norman Manea and Andrei Codrescu's diasporic narratives*, Cambridge, Cambridge Scholar Publishing, 2014, p. vii: „Through a continuous re-writing of the self, the past and history, and also the present, Norman Manea and Andrei Codrescu re-create, re-define, re-position and re-root themselves in a constant renewal of subjectivities, their books re-shaping or re-inventing the position of the migrant figure projected onto a background of cultural effusions”.

contrastivă cu Herta Müller, de către Radu Pavel Gheo, care reușește să sublinieze aspectele românești din opera lui Andrei Codrescu, dar și multiplele identități cu care acesta jonglează.

Așa cum observăm din incursiunea noastră succintă în critica dedicată lui Andrei Codrescu, majoritatea exegezelor se bazează în principal pe două spații majore: spațiul românesc și spațiul american, luând în discuție, cu câteva excepții, în principal lucrările cu un caracter autobiografic ale autorului. Fără îndoială, nu se poate trece peste acestea în interpretarea analitică de orice fel a spațiilor din creația lui Andrei Codrescu. De altfel, condiția imigrantului/exilatului și a problema multiplelor identități sunt teme pe care le abordăm parțial și în prezenta teză, drept componente ale unor spații pe care le-am identificat în proza scriitorului, printr-un studiu aplicat asupra textului narativ, așa cum vom detalia în cele ce urmează.

O premisă a lucrării noastre privește raportul dintre realitate și imaginar. O sinteză a acestuia întâlnim la Lucian Boia care consideră că există două tipuri consacrate de raport între real și imaginar: „rezistența la «real» și dialogul cu «realul»”⁴. Astfel, am sesizat în creația în proză a lui Andrei Codrescu o împletire a acestor două raporturi. Rezistența la „real” în proza analizată se pliază pe ceea ce Lucian Boia numește „o inversarea a semnificațiilor”⁵ evidențelor. Dialogul constă, în schimb, în deghizarea ficțională a unor episoade și persoane reale sau în preluarea lor directă în proza de tip eseu. De multe ori, la Andrei Codrescu, vom observa un dialog cu „realul” pe linie autobiografică sau prin prisma personajelor care populează spațiile prozei sale.

O a doua premisă de la care am pornit în demersul nostru analitic este continuitatea spațiilor pe care le-am identificat, pornind de la eseuri, povestiri și nuvele, uneori de la comentariile lui Andrei Codrescu la National Public Radio, apoi de la romane. Fiecare spațiu identificat de către noi beneficiază de o astfel de continuitate, pe care am încercat să nu o pierdem din vedere în analiză.

O ultimă premisă este inserția elementelor autobiografice, în mod direct sau deghizate în proza scriitorului, și mărturisirea a mare parte din ele în interviuri și, mai ales, în cartea-interviu *Miracol și catastrofă*, care servește drept ghid în interpretarea noastră. În opinia noastră, este un volum care nu poate fi omis în niciun tip de abordare critică a textului lui Andrei Codrescu și credem că deschiderea confesivă a scriitorului, care în mod obișnuit e criptic-jucăuș și ironic în fața interpretărilor și criticii literare, se datorează faptului că apariția cărții a avut loc la puțin timp după întoarcerea în spațiul românesc și dorinței de a permite accesul la lumea ideilor și

⁴ Lucian Boia, *Pentru o istorie a imaginarului*, traducere din franceză de Tatiana Mochi, București, Editura Humanitas, 2006, p. 25.

⁵ *Ibidem*.

experiențelor occidentale unor cititori care au trăit prea mult timp cenzura și ermetismul cultural comunist.

Spațiile pe care le discutăm în lucrarea noastră sunt: spațiul sacru, mediul virtual, atelierul fotografic, spațiul american descris în metafore conceptuale și biblioteca. Nu există o grilă unitară de analiză a spațiilor, fiecare din aceste spații beneficiind de propria cheie analitică, în funcție de caracteristicile sale, care este prezentată în fiecare caz în parte. Considerăm că o trăsătură caracteristică a analizei pe care o efectuăm este abordarea interdisciplinară, care a uzat de terminologie și tehnici aparținând religiei, teoriilor mediului virtual, artei fotografice, filmului, arhitecturii și lingvisticii etc.

Din cele pe care le cunoaștem, analiza spațiului sacru și a mediului virtual sunt o noutate în analiza prozei lui Andrei Codrescu. În ceea ce privește spațiul american, elementul de noutate pe care îl aducem este ideea metaforelor conceptuale definitorii ale Americii, care sunt răsturnate de scriitor. Analiza bibliotecii dincolo de spațiul arhitectonic și semnificațiile sale culturale aduce ca element de noutate analiza pe textele unor romane recente, din care două nu sunt încă traduse în limba română: *Whatever gets you through the night. A story of Sheherezade and the Arabian entertainments* și *Bibliodeath. My archives with life in footnotes*, demers pe care îl considerăm necesar, pe de o parte, pentru ilustrarea ideii de om-biblioteca și, pe de altă parte, pentru a urmări felul în care Codrescu se raportează la bibliotecă în timp. Capitolul dedicat atelierului fotografic aduce la rândul său mai multe elemente inedite prin cercetarea legată de familia din Alba Iulia a scriitorului, punerea în evidență a importanței asupra identităților multiple ale unui spațiu neabordat până în prezent, prin folosirea unui software specializat de analiză literară și, de asemenea, prin analiza textului literar folosind elemente de analiză a fotografiei, în cadrul unui experiment literar, a cărui idee a pornit de la cuvintele lui Andrei Codrescu în eseu *Against photography*: „I am a camera”.

Conținutul lucrării este structurat pe cinci capitole, corespondente fiecărui spațiu analizat: **Capitolul 1. Spațiul religios; Capitolul 2. Mediul virtual; Capitolul 3. Atelierul fotografic; Capitolul 4. Spațiul american – de la „metaforele după care trăim” la „metaforele după care nu trăim” și Capitolul 5. Biblioteca.**

Spațiul religios este primul spațiu pe care îl analizăm în lucrarea noastră, fiind prezent în proza lui Andrei Codrescu în afara canoanelor religioase, atât ca spațiu arhitectonic, cât și ca spațiu viu reflectat de personajele care îl populează, dar și prin elementele discursului religios. Prima dovadă a lipsei canonului acestui spațiu se află în felul în care scriitorul percepe apariția revelației pe două coordonate: Haos și Eros, coordonate pe care se și structurează reprezentarea spațiului religios în opera sa. În ceea ce privește spațiul arhitectonic și fizic al revelației, de multe

ori însoțită de sexualitate, am identificat în proza lui Andrei Codrescu spații consacrate religios ca Mănăstirea Ursulinelor, Biserica, dar și spații atipice, ca barul, mediul virtual și teritoriul *underground*, pe care l-am denumit „pe tărâmul Diavolului”.

Personajele care populează spațiul religios sunt la fel de atipice ca modul în care scriitorul consideră că se formează revelația, de cele mai multe ori fiind construite nominal ca tipologie ideală, dar ca răsturnare a tipologiei ideale prin trăsăturile lor. Am clasificat aceste personaje în mai multe categorii, umane și neumane, care includ: omul ales, o galerie de portrete exclusiv feminine – Felicity Le Jeune, Andrea Isbik, Elisabeth Báthory, Ilona Harszy și Mesia – format prin contopirea mai multor personaje feminine și masculine, slujitorul Domnului - categorie incluzând pe Reverendul Mullin, oaspeții mănăstirii Sf. Hildegard și preceptorii contesei Bathory, diavolul și îngerii.

În perspectiva analizei discursului religios ne-am oprit la interpretarea și respectarea poruncilor biblice, precum și la o corelație, care ni s-a părut semnificativă, între simbolistica literelor ebraice de pe roata Gal Gal Hamazal dintr-o emisiune televizată descrisă în romanul *Mesi@* și reacția mulțimii prezente în studio la desfășurarea acestui joc. Tot în planul discursului religios propovăduit în sfera iudeo-creștin, am discutat ideea Apocalipsei și materializarea fictivă a acesteia în același roman *Mesi@*.

Ultima secțiune a primului capitol este dedicată vieții religioase din spațiul american, așa cum este cunoscută de Andrei Codrescu în urma călătoriei din volumul autobiografic *Prof pe drum*, ocazie cu care este prezentată multitudinea de religii de pe teritoriul Statelor Unite ale Americii, datorată atât imigranților, cât și terapiilor alternative *new age*.

Capitolul 2. Mediul virtual este concentrat în jurul problematicii efectului mediului virtual asupra scriitorului Andrei Codrescu și a creației sale. Acest capitol valorifică o serie de studii și articole pe care le-am desfășurat ca cercetare inițială pe această temă. Incipitul analitic este dedicat unei scurte istorii a termenilor „virtual” și „virtualitate”, urmărind să arătăm că, deși nu sub denumirea și înțelesul contemporan, acestea au existat din cele mai vechi timpuri. De asemenea, aducem o clarificare a termenilor la care ne raportăm, arătând că prin „virtual” înțelegem nu doar internet, ci și televiziune.

Următorul pas în analiza noastră este acela al relației lui Andrei Codrescu cu mediul virtual, pe care o prezentăm din 2 perspective: în primul rând ca mediu de comunicare cu alți scriitori (Ruxandra Cesereanu și Robert Lazu) și text literar pus la dispoziția cititorilor *online*, iar, în al doilea rând, urmărind scriitorul în relație cu cititorii în mediul rețelelor de socializare, precum și concepția lui Andrei Codrescu privind comunicarea în mediul virtual și impactul internetului asupra creației.

Televiziunea ca virtualitate este abordată în exegeza noastră sub denumirea „cutia cu miracole”, așa cum se desprinde din romanele *Mesi@* și *Contesa sângeroasă*: televanghelizarea, pactul privitorului cu televiziunea în cadrul jocurilor de noroc televizate de tipul Gal Gal Hamazal și influența televiziunii asupra psihicului uman, invadarea vieții umane, prin ceea ce am denumit o imersiune a virtualului în uman, fenomenul invers al imersiunii omului în virtual. Internetul beneficiază la rândul său de atenția noastră, fiind abordat prin două tipuri de istorii informale, o istorie a internetului așa cum a fost percepută de Andrei Codrescu prin prisma experiențelor sale și o istorie a internetului într-o abordare dadaistă, pe care o regăsim în *Ghid dada pentru postumani*.

Ultima parte a acestui capitol vizează problema corporalității în virtual, pornind de la teoriile prezentate de Lucia Simona Dinescu în *Corpul în imaginarul virtual*, cărora le identificăm materializarea la nivel de personaj în proza lui Andrei Codrescu, astfel: cyborgizarea, prin Wakefield din romanul omonim; avatarul virtual, dar și avatarul cyberfeminist prin Felicity din romanul *Mesi@*; avatarul intelectual ca reinterpretare a clasicului motiv al geamănului, prin însăși experiența personală a scriitorului, și teoria conectării pur mentale în spațiul virtual, emisă de Roy Ascott și identificată tot în romanul *Mesi@*.

Capitolul 3. Atelierul fotografic este capitolul care face referire cel mai mult la aspecte din biografia lui Andrei Codrescu. Textul de la care pleacă interpretarea noastră este *Against photography*, cercetarea dezvăluind o serie de ateliere fotografice care și-au pus amprenta asupra dezvoltării copilului Andrei Perlmutter, devenit scriitorul Andrei Codrescu. Cel mai important dintre aceste ateliere este studioul fotografic Baby, din Sibiu, aparținând mamei scriitorului până la momentul emigrării acestora, un spațiu despre care arătăm că a constituit amprenta majoră asupra formării sinelui în perioada copilăriei scriitorului, generând declanșarea multiplicității identitare, dar a influențat, în același timp, și raportarea la lumea din jur.

Un alt atelier fotografic pe care îl abordăm în cercetarea noastră aparține unchiului dinspre mamă a lui Andrei Codrescu, Iosef Steinberger, și care se afla în Alba Iulia. Am plecat, de aici, spre cercetarea liniei materne a autorului aflată pe meleagurile cetății Alba Iuliei, încercând să aflăm mai multe date despre membrii familiei. Prin identificarea unui martor direct, apropiat al familiei Steinberger, am obținut date atât despre spațiul arhitectural al studioului fotografic, cât și despre membrii familiei. Ne oprim în cercetarea noastră la Richard Drăghicescu, unchi prin alianță al lui Andrei Codrescu, fost ofițer al armatei române, figură impunătoare în ciuda persecuției comuniste, care este amintit atât în *Miracol și catastrofă*, cât și în *Gaura din steag*. Am reușit să găsim date despre perioada dinaintea stabilirii lui Richard Drăghicescu în Alba Iulia, dar și fișele matricole penale întocmite de regimul comunist pentru perioada detenției

politice la care a fost supus. O secțiune importantă a cercetării noastre în teren a condus la identificarea mormântului bunicului dinspre mamă al lui Andrei Codrescu, în Cimitirul Evreiesc din urbea transilvăneană, un moment emoționant pentru scriitor și familia acestuia emigrată, care nu mai aveau date legate de rămășițele pământești ale strămoșilor.

Alte subcapitole ale *Atelierului fotografic* urmăresc relația scriitorului cu fotografia pe două coridoare: ilustrarea cu fotografiile a propriilor cărți, oprindu-ne la *Prof pe drum* și *Ay, Cuba!* și textele scrise de Andrei Codrescu pentru diverse volume de fotografii. O scurtă oprire o facem la transformarea textului în film documentar, *Prof pe drum*, în original *Road Scholar*, transpunere care s-a bucurat de succes. Capitolul al treilea al lucrării noastre se încheie cu un experiment de interpretare literară în care am folosit elementele de analiză ale fotografiei pentru analiza textului literar.

Un element de noutate al acestui capitol este folosirea unui *software* specializat în analiza textelor și a corpurilor de texte. Intitulat *Tropes*, acest *software* a fost folosit pentru a confirma interpretarea umană pe care am aplicat-o textului *Against photography* și relevanța acestuia pentru spațiul atelierului fotografic.

Spațiul american – de la „metaforele după care trăim” la „metaforele după care nu trăim” este al patrulea capitol al lucrării noastre și urmărește felul în care Andrei Codrescu se raportează la metaforele tradiționale care caracterizează acest spațiu. Am observat astfel că fiecare metaforă conceptuală care definește America se regăsește în proza scriitorului răsturnată sau ilustrată în elementele care duc la o demontare practică a acesteia. Din punctul nostru de vedere, ochiul scriitorului sesizează diferența dintre mentalitatea acceptată a miturilor și metaforelor fondatoare ale Americii și situația de fapt contrară acestora, care devine din ce în ce mai evidentă în contemporanul american. Capitolul debutează cu explicații terminologice legate de metafora conceptuală și apoi trece la analiza următoarelor metafore conceptuale: „America is a melting pot”; „America is a salad bowl” – metafore care ne prilejuiesc întâlnirea ideatică cu alte analize ale creației lui Andrei Codrescu, legate de condiția imigrantului și exil; Visul american – ilustrat prin două personaje, Wakefield și Joszef Barat, două spații reale, Las Vegas și Hollywood, și un spațiu ficțional – orașul Typical; America e „tărâmul posibilităților”, secțiune în care semnificativ apare personajul Ivan Zamyatin, din romanul *Wakefield*, și „America is a journey” – metaforă pe care o interpretăm prin prisma literaturii de călătorie a lui Andrei Codrescu și prin raportarea acestuia la „zeul mașină” al Americii.

Capitolul 5. Biblioteca trece în revistă câteva dintre ipostazele în care acest spațiu se regăsește în proza lui Andrei Codrescu, atât formal, ca spațiu arhitectonic, cât și informal, prin metafora omului-biblioteca. În ceea ce privește spațiile reale de tip bibliotecă, identificăm

reflectarea importanței acestora pentru Andrei Codrescu, atât din conversația cu Robert Lazu, în *Miracol și catastrofă*, cât și în *Bibliodeath*, unde întâlnim ideea dispariției bibliotecii ca loc de stocare a informațiilor. În categoria omului-biblioteca am inclus drept reprezentative personajele Casanova, profesorul de scriere creativă din romanul autobiografic *Lecția de poezie* și pe Șeherezada, deghizată într-o bibliotecă a poveștilor hipnotice nocturne, capabile a salva nu doar viața ei, dar și pe aceea a unui posibil lung șir de victime a sultanului răzbunător al infidelității conjugale. Analiza noastră continuă cu un alt tip informal de bibliotecă, pe care am numit-o metaforic „a străbunilor” și care reprezintă cumulumul experiențelor transmise din generație în generație într-o familie, așa cum am înțeles-o din lectura romanului *Lecția de poezie*. O ultimă oprire în acest capitol facem la posibilele sensuri ale bibliotecii ca spațiu în romanul *Casanova*: biblioteca – exil/închisoare, biblioteca – memorie (erotică), biblioteca – educație și evoluție, biblioteca – spațiu democratic și biblioteca – spațiu al creației.

Concluziile tezei noastre urmăresc două direcții: funcțiile imaginarului în reprezentarea spațiilor în creația în proză a lui Andrei Codrescu, după grila pe care o propune Jean-Jaques Wunenburger în *Imaginarul*, și un răspuns propriu dat problematicii încadrării lui Andrei Codrescu într-o singură literatură, română sau americană, sau în mod primar uneia din aceste literaturi.

În ceea ce privește funcțiile imaginarului, ne raportăm la funcțiile imaginarului pe care le evidențiază Jean-Jaques Wunenburger, după cum urmează: funcția estetică-ludică, funcția cognitivă și funcția practic-instituantă⁶.

Funcția estetică-ludică se diferențiază pe coordonatele jocului, divertismentului și artelor. Din punct de vedere al jocului, considerăm că proza lui Andrei Codrescu are, în primul rând, o valoare terapeutică prin jocul pe care îl instituie cu eul autorului, ceea ce am numit multiplicitatea eurilor scriitorului, reflectată în scrierile autobiografice. În al doilea rând, este un joc cu cititorul, pe care, prin intermediul oferirii unor chei de lectură, îl atrage pe tărâmul interpretativ al căutării elementelor reale deghizate în ficțiune. Uneori, afirmațiile menite a dezlega textul sunt multiple și diferite ca sens, într-un joc de v-ați-ascunselea cu cititorul, pe care îl provoacă la găsirea cheii adevărate.

Din punct de vedere al divertismentului, abordând mediul virtual al televiziunii, proza lui Codrescu reușește să preia „cele patru tipuri de activități ludice stabilite de R. Caillois: *mimesis*, *agon*, *ilinx*, *alea*”⁷. Jocul Gal Gal Hamazal din romanul *Mesi@* și intriga țesută narativ în jurul acestuia este o bună exemplificare pentru primele trei tipuri de activități ludice. Astfel, *mimesis*

⁶ Jean-Jaques Wunenburger, *Imaginarul*, traducere de Dorin Ciontescu-Samfireag, ediție îngrijită de Ionel Bușe, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2009, pp. 45-56.

⁷ *Ibidem*, p. 47.

este satisfăcut prin relatarea televizată a știrilor legate de dispariția prezentatoarei jocului televizat. *Agon*, care are în centrul său competiția, lupta fără violență socială, își găsește concretizarea prin scoaterea la concurs a postului de prezentatoare, dorit de foarte multe domnișoare, care se întrec în a-și demonstra calitățile de noi „simboluri senzuale” în lumea prezentatoarelor TV. *Alea*, sau „satisfacerea pulsionilor de câștig, plăcerea șansei”, este reprezentată de chiar jocul televizat care vizează trei categorii diferite: participanții la joc, oamenii care asistă în studio la joc, implicați prin cererea părerii legat de alegerea literelor de pe panou, și publicul din fața televizoarelor, prin pactul participativ specific emisiunilor *live* televizate. *Ilinx* „asociază amețeala, excesul, posesia, toate formele de regresivitate și dilatare a Eu-lui”⁸ și este considerat de Jean-Jaques Wunenburger ca rar activat. Îl regăsim, totuși, la Andrei Codrescu în romanul *Contesa sângeroasă*, episod pe care l-am relatat sub denumirea *Imersiunea virtualului în uman*, în capitolul intitulat *Mediul virtual*, în care am abordat și problema efectelor televiziunii asupra psihicului uman.

Artele sunt menite a structura universul cultural, o dimensiune la care Andrei Codrescu contribuie din plin prin referențialitatea prozei sale, dar și prin reprezentarea estetică a spațiilor fizice geografice pe care le străbate în călătoriile sale documentate literar și a spațiilor în care se desfășoară acțiunea romanelor sale.

A doua funcție a imaginarului, funcția cognitivă, poate fi explicată prin aceea că „imaginarul furnizează, așadar, tehnici de gândire simbolică și analogică (mit, simbol, metaforă, desen) ce interferează în grade diferite cu procesele cognitive”⁹. Credem că, legat de această funcție a imaginarului, la Andrei Codrescu întâlnim două tipuri de îndeplinire a ei: alternativele la canoanele de interpretare a miturilor, simbolurilor și metaforelor – identificate în spațiul religios, mediul virtual și metaforele caracteristice spațiului american – și îmbogățirea miturilor, simbolurilor și metaforei printr-un „desen” special: fotografia produsă de aparatul de fotografiat și fotografia produsă prin ochii naratorului, pe principiul „I am a camera”.

O ultimă funcție a imaginarului la care ne oprim în concluziile noastre pe această temă este aceea practic-instituantă, folosind la „înzestrarea cu memorie a oamenilor, furnizându-le acestora narațiuni care sintetizează și reconstruiesc trecutul justificând prezentul”¹⁰. În opinia noastră, Andrei Codrescu folosește un imaginar care are o funcție instituantă alternativă la norma încetățenită în mentalul colectiv, găsind plăcere în a demonta sau prezenta tarele normelor, cutumelor, prejudecăților, indiferent de fenomenele ale căror fondatoare sunt. Cel mai bine este reflectată această funcție în abordareaa imaginarului socio-politic american concretizat în

⁸ *Ibidem*, p. 48.

⁹ *Ibidem*, p. 51.

¹⁰ *Ibidem*, p. 53.

metaforele conceptuale definatorii ale Americii, așa cum le-am prezentat în capitolul al patrulea al tezei noastre.

Jean-Jaques Wunenburger identifică, de altfel, patru mituri specifice imaginarului poporului american: moștenirea lăsată de fondatorii statului pentru coloniștii albi; exilul europenilor care se emancipează odată ajunși în spațiul american prin accesul la un spațiu liber din toate punctele de vedere; fuziunea comunitară, bazată pe egalitatea dintre membrii unui popor mesianic, și cultul banului. Toate aceste aspecte sunt răsturnate, credem noi, de Andrei Codrescu în romanele sale, propunând subtil o reanaliză a mitologiei generate de imaginarul american.

O a doua direcție a concluziilor noastre este aceea legată de problematica încadrării lui Andrei Codrescu într-o literatură națională. În receptarea critică a scrierilor sale, în general, și a prozei, în particular, distingem câteva posibilități încetățenite, fiecare cu propriile argumente.

Astfel, o primă posibilitate de încadrare este în literatura americană, Andrei Codrescu fiind considerat un scriitor american de origine română, căruia i de adaugă de multe ori și atributul apartenenței religioase la iudaism. Această încadrare ține cont de perioada îndelungată în care scriitorul a lipsit din peisajul literar românesc, datorită ermetismului cultural și prohibiției culturale a regimului comunist din România, până în 1989. În același timp, se are în vedere consacrarea literară a scriitorului în limba engleză, fiind în clipa de față unul dintre cei mai apreciați scriitori americani.

O a doua posibilitate de încadrare este în literatura română, prin originea scriitorului și dorința sa arzătoare de a se întoarce în țara natală chiar în primele ore ale evenimentelor din decembrie 1989, călătorie pe care o va face și va fi descrisă în volumul *Hole in the flag/ Gaura din steag*, care a fost publicat totuși în limba engleză în ediția sa princeps. În același timp se au în vedere lucrările publicate în limba română după 1989: volumul de poezii *Scrinul negru*, cartea-interviu *Miracol și catastrofă* și volumul poetic, scris în colaborare cu Ruxandra Cesereanu, *Submarinul iertat*. Și studiile referitoare la condiția de exilat/imigrant a lui Andrei Codrescu în spațiul american mizează pe „românismul” textelor din volumele autobiografice și pe folosirea spațiilor românești în economia unora dintre romanele sale, așa cum, de exemplu, am menționat aceasta legat de măicuțele de la Mănăstirea Sf. Hildegard, în romanul *Mesi@*. Un alt argument pentru legătura cu spațiul românesc a fost dat printr-un element care vine din zona biografică a autorului – numele de Lucian și Tristan pe care le poartă fiii săi, cu trimitere la Lucian Blaga și Tristan Tzara.

O a treia posibilitate, pe care o sesizează și Damiana Bottaro, este a apartenenței egale la literatura română și la literatura americană.

Părerăa lui Andrei Codrescu în ceea ce privește încadrarea sa într-o literatură sau alta este reliefată în câteva rânduri în diverse interviuri. Astfel, o primă autodefinire o întâlnim în interviul pe care îl acordă Damianeii Bottaro: „Sunt un scriitor american de origine româno-iudaică. Am fost cândva și sunt, ocazional, un scriitor român (chiar și în limba engleză), dar subiectele mele provin acum din contextul american. Pe de altă parte, subiectele mele, dezbrăcate de contextele lor, sunt, să sperăm, universale. Dau dreptul oricui dorește să mă aproprieze, cu condiția să facă asta cu afecțiune”¹¹. O a doua autodefinire apare la întrebarea pe care am lansat-o în interviul cu Andrei Codrescu pentru revista „Steaua” (Anexa 1): „Îl consider un cetățean american care, ca mai toți americanii, s-a adăpat din culturi diverse. (...) Sper ca, atunci când ziceți «Andrei Codrescu», înțelegeți prin acest nume opera. Omul și scriitorul se suprapun, dar sunt mult mai diverși decât aceste simple sintagme naționale, «român», «american» etc. - ei sunt sibieni, ardeleni, educați în stil habsburgic, locuitori ai New Yorkului, Californiei, Baltimorului, New Orleansului, țara ozarcilor și alte localități”¹². Ioana Avădani, pe de altă parte, îl caracterizează pe Andrei Codrescu drept „american ardelean” (Anexa 2), plecând tot de la felul în care a înțeles de la acesta auto-raportarea la un spațiu geografic.

În cercetarea preliminară temei lucrării noastre am observat existența repetitivă a unor spații geografice în romanele lui Andrei Codrescu: New Orleans, New York, Sibiu și, în general, spațiul est-european. Am fost tentați să definim aceste spații ca metafore obsedante. New Orleans și New York ar fi devenit astfel un indiciu al formării metaforelor obsedante cu predilecție în spațiul american. Totuși, am preferat să nu ne îndreptăm în analiza noastră către canoanele spațiilor geografice, considerând necesar a pune în lumină alt fel de spații, care, în opinia noastră, cu excepția spațiului american, prezintă o problematică universal valabilă și care își poate găsi corespondențe socio-culturale dincolo de România sau America: spațiul religios, mediul virtual și biblioteca. Până și spațiul atelierului fotografic, atât de intim conectat, în viziunea noastră, formării lui Andrei Codrescu, este un spațiu care generează o sintagmă aplicabilă universalului postmodern – perceperea celorlalți ca instantanee fotografice și dezvoltarea mentală a imaginilor de către privitorul „fotograf cu ochii”.

Considerăm că o încadrare într-o literatură sau alta este limitativă pentru orizontul deschiderii tematice a prozei lui Andrei Codrescu. Limitându-ne la o interpretare a creației prin prisma spațiilor geografice și prin raportarea continuă la condiția de exilat/imigrant, chiar dacă

¹¹ Damiana Bottaro, *Interview to Andrei Codrescu*, în volumul *Andrei Codrescu: An American Romanian or Romanian American writer?*, p. 144: „I am an American writer of Romanian-Jewish origin. I was once and am, occasionally, a Romanian writer (even in English), but my subjects now come from the American context. On the other hand, stripped of their contexts, are hopefully universal. I give license to anyone who wants to claim me, provided that they do so with affection”.

¹² Cristina Vănoagă Pop, *De la est la vest. O mie și una de jocuri dada și revelații cu Andrei Codrescu*, p. 58.

vorbim despre demersuri necesare la rândul lor, riscăm să pierdem un șir de teme și intenționalități ale lui Andrei Codrescu și să reducem textul literar la o încadrare canonică.

Anexele lucrării noastre sunt reprezentate de un interviu cu Andrei Codrescu legat de spații literare, un interviu cu Ioana Avădani, traducător al romanelor lui Andrei Codrescu, apărute în ultimele două decade la editurile Polirom și Curtea Veche, și de „fișa matricolă penală” a lui Richard Drăghicescu, personaj al volumului *Gaura din steag*, unul din personajele reale care ocupă loc în scrierile cu caracter autobiografic ale lui Andrei și care ne-a prilejuit o cercetare biografică a scriitorului.

În ceea ce privește **bibliografia** pe care am folosit-o, mare parte din aceasta aparține zonei critice de limbă engleză, datorită caracteristicilor spațiilor pe care le-am identificat și analizat în lucrarea noastră. Am consultat atât lucrări consacrate din domeniile interdisciplinare care au servit exegezei noastre, cât și lucrări din ultima decadă, atât în limba română, cât și în limba engleză. În urma acestui demers, remarcăm că pe piața românească de carte lipsesc aproape cu desăvârșire traducerile unor lucrări de bază care țin de contemporaneitatea religiei și raportul acesteia cu celelalte științe, de teoriile mediului virtual și arta fotografică. Menționăm de asemenea utilitatea mediului virtual în accesarea unor lucrări care nu sunt de largă circulație și pot fi greu identificate în bibliotecile din România sau lipsesc în totalitate, mai ales când este vorba despre autori străini. Demersul oricărui cercetător este astfel îngreunat de accesul greoi la informație, ceea ce poate duce, și în cazul nostru, la o neacoperire a tuturor accepțiunilor existente asupra unui subiect.

BIBLIOGRAFIE

I. OPERE LITERARE

A. ÎN VOLUME

1. Codrescu, Andrei, *In America's Shoes*, San Francisco, City Lights Books, 1983.
2. Codrescu, Andrei, *Comrade Past & Mister Present: New Poems & a Journal*, Minneapolis, Coffee House Press, 1986.
3. Codrescu, Andrei, *The muse is always half-dressed in New Orleans and other essays*, New York, Picador USA, 1993.
4. Codrescu, Andrei, *Introduction*, în Lee, Martin A., Shlain, Bruce, *Acid Dreams. The complete social history of LSD: The CIA, The Sixties, and Beyond*, New York, Grove Press, 1994, pp. xiii-xvii.
5. Codrescu, Andrei, *Over America*, s.l., series Wings of America Series, s.l., Weldon Owen, 1995.
6. Pitts, Terence, Codrescu, Andrei, *Reframing America*, Tucson, Center for Creative Photography, 1995.
7. Codrescu, Andrei (author), Evans, Walker (photographer), *Signs*, s.l., J. Paul Getty Museum, 1998.
8. Graham, David, Codrescu, Andrei, *Land of the free: What makes Americans different*, s.l., Aperture, 1999.
9. Codrescu, Andrei, *The Devil Never Sleeps And Others Essays*, New York, St. Martin's Press, 2000.
10. Codrescu, Andrei, *An involuntary genius in America's shoes (and what happened afterwards)*, s.l., David R. Godine Publisher, 2001.
11. Codrescu, Andrei et al., *Thomas Mann: Metal artist*, Philadelphia, Guild Publications, 2001.
12. Codrescu, Andrei, *Walker Evans, Cuba*, s.l., J. Paul Getty Museum. 2001.
13. Codrescu, Andrei, *Casanova în Boemia*, traducere de Ioana Avădani, Iași, Polirom, 2005.
14. Codrescu, Andrei, *Era azi. Poeme*, traduceri de Carmen Firan și Ioana Ieronim, ediție îngrijită de Ioana Ieronim, București, Editura Institutului Cultural Român, 2005.
15. Codrescu, Andrei, *Instrumentul negru. Poezii, 1965-1968*, prefață de Ștefan Baciu, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 2005.

16. Codrescu, Andrei, *Miracol și catastrofă. Dialoguri cu Robert Lazu*, Arad, Editura Hartmann, 2005.
17. Codrescu, Andrei, *Mesi@*, traducere din limba engleză și note de Ioana Avădani, Iași, Polirom, 2006.
18. Codrescu, Andrei, *Scrisori din New Orleans*, traducere de Ioana Avădani, Iași, Polirom, 2006.
19. Codrescu, Andrei, *Un bar din Brooklyn. Nuvele și povestiri*, traducere și prefață de Rodica Grigore, s.l., Ideea Europeană, 2006.
20. Codrescu, Andrei, *Wakefield*, traducere din limba engleză și note de Ioana Avădani, Iași, Polirom, 2006.
21. Cesereanu, Ruxandra, Codrescu, Andrei, *Submarinul iertat*, cu o prefață de Mircea Cărtărescu și șapte desene de Paul Chio, Timișoara, Editura Brumar, 2007.
22. Codrescu, Andrei, *Gaura din steag. Povestea unei reveniri și a unei revoluții*, traducere din limba engleză de Ioana Avădani, București, Editura Curtea Veche, 2008.
23. Codrescu, Andrei, *Noi n-avem bun gust, noi suntem artiști*, traducere de Ioana Avădani, Iași, Polirom, 2008.
24. Codrescu, Andrei, *Prof pe drum*, fotografiile de David Graham, traducere din limba engleză și note de Ioana Avădani, București, Editura Curtea Veche, 2008.
25. Codrescu, Andrei, *Ghid dada pentru postumani*, București, Editura Curtea veche, 2009.
26. Codrescu, Andrei, *Contesa sângeroasă*, traducere din limba engleză de Ioana Avădani, Iași, Polirom, 2010.
27. Codrescu, Andrei, *The Poetry Lesson*, Princeton, Princeton University Press, 2010; ediție în limba română: *Lecția de poezie*, traducere din limba engleză de Ioana Avădani, București, Editura Curtea Veche, 2014.
28. Codrescu, Andrei, în Bruce Haley, *Sunder*, foreword by Dina and Clint Eastwood, essay by Andrei Codrescu, s.l., Daylight Books, 2011.
29. Codrescu, Andrei, *Whatever gets you through the night: a story of the Sheherezade and the Arabian*, Princeton, Princeton University Press, 2011.
30. Codrescu, Andrei, *Ay, Cuba!. O călătorie socio-erotică*, fotografiile de David Graham, traducere din limba engleză de Ioana Avădani, București, Editura Curtea Veche, 2012.
31. Codrescu, Andrei, *Bibliodeath. My archives with life in footnotes*, New York, Antibookclub, 2012.
32. Codrescu, Andrei, *The art of forgetting. Arta uitării*, traducere de Alexandru Oprescu, Cluj-Napoca, Editura Școala Ardeleană, 2016.

B. ÎN PERIODICE

1. Codrescu, Andrei, *Scandalul de a fi geniu. Un eseu despre Baudelaire și Dali*, în „România literară”, nr. 45, 2005, pp. 26,28.
2. Codrescu, Andrei, *Discursul de acceptare a titlului de Profesor Honoris Causa*, în „Scrișul românesc”, nr. 7(59), iulie 2008, p. 15.
3. Codrescu, Andrei, *Imaginația va fi noua monedă de schimb*, în „Cotidianul”, nr. 94 (5045), 14 mai 2008, p. 13.
4. ***, *Dada și post-dada cu Andrei Codrescu (la Cluj)*, transcriere a întâlnirii de la Facultatea de Litere Cluj-Napoca, din 7 octombrie 2016, în „Steaua”, nr. 11-12, 2016, pp. 14-20.

C. SITOGRAFIE

1. Codrescu, Andrei, *Cum am scris Submarinul iertat la două sau patru mâini (II)*, text disponibil online la <http://www.tiuk.reea.net/19/rux.cese-codrescu.html> , consultat la 11.10.2009.
2. Codrescu, Andrei, *Despite Guinness and Google, some barroom questions go unanswered*, text disponibil permanent la adresa <http://www.npr.org/2014/02/17/278667283/despite-guinness-and-google-some-barroom-questions-go-unanswered>, consultat la data de 21.03.2014.
3. Codrescu, Andrei, *Miracol și catastrofă. Conferințele Microsoft*, Constanța, 17 septembrie, 2006, disponibil la <http://www.romaniaculturala.ro/articol.php?cod=6971>, consultat la 21.11. 2009.
4. Codrescu, Andrei, *Postumanismul*, articol disponibil online la adresa <https://revistavatra.org/2017/05/12/postumanismul-510/#more-3502> , consultat la 01.03.2018.
5. Codrescu, Andrei, *Say it loud: I'm hybrid and I'm proud*, disponibil permanent la adresa <http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=101751594> : „This is the age of hybrids. It isn't just the cars — we the drivers are hybrids, too. Our bodies used to be all flesh, but now we are wired to iPods, GPS devices and the Internet”, consultat la 14.06.2016.

6. Codrescu, Andrei, *Virtual privacy: a myth of the 21st century*, text disponibil permanent online la adresa <http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=6430431> , consultat la 12.06.2015.
7. Codrescu, Andrei, *When a Facebook friend becomes a fan*, text disponibil permanent la adresa <http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=131612223> , consultat la 12.06.2015.
8. Codrescu, Andrei, *Your life preserved in a chip in your heel*, text disponibil permanent la adresa <http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=7320258> , consultat la 12.04.2014.
9. <http://www.codrescu.com/livesite/>
10. <http://www.corpse.org/>
11. <https://www.facebook.com/profile.php?id=739132448&fref=ts>
12. <http://www.npr.org/templates/story/story.php?storyId=112488309> .

D. MATERIALE AUDIO-VIDEO

1. Codrescu, Andrei, *No Tacos for Saddam*, audio CD, Gang Go Label, 2011.
2. *Road Scholar*, documentary, The Samuel Goldwin Company, produced by Roger Weisberg, 1993.

II. BIBLIOGRAFIE CRITICĂ

A. ÎN VOLUME

1. Adams, James Truslow, *The Epic of America*, Boston, Little, Brown and Company, 1931.
2. Altman, Dana, *Mediul virtual. Despre multiplăritatea artei*, Timișoara, Editura Bastion, 2008.
3. Amanat, Abbas, Bernhardsson, Magnus (ed.), *Imagining the End: Visions of Apocalypse from the Ancient Middle East to Modern America*, I.B. Tauris&Co Ltd 2002, London, 2002.
4. Ammerman, Nancy T. (ed.), *Everyday Religion. Observing modern religious lives*, Oxford, Oxford Press, 2007.
5. Artaud, Antonin, *Le Theatre et son Double*, Collection Methamorphoses, Paris, Gallimard, 1938.

6. Bartes, Roland, *Camera Lucida. Reflections on photography*, translated by Richard Howard, Hill and Wang, 1981.
7. Baudrillard, Jean, *Simulacre și simulare*, traducere de Sebastian Big, Cluj-Napoca, Editura Idea Design & Print, 2008.
8. Baudrillard, Jean, *America*, traducere din limba franceză de Alina Beiu-Deșliu, ediția a II-a, revăzută, București, Editura Paralela 45, 2008.
9. Bauman, Zygmunt, *Etica postmodernă*, traducere de Doina Lică, Timișoara, Editura Amarcord, 2000.
10. Beals, Carleton, *The Crime of Cuba*, with 31 aquatone illustrations from photographs by Walker Evans, Philadelphia&London, J.B. Lippincott Company, 1933.
11. Berger, John, *Ways of seeing*, London, Penguin Books, 1972.
12. Bloem, Jaap, van Doorn, Menno, Duivestein, Sander, *Me – The Media. Past Present and Future of The Third Media Revolution*, s.l., VINT, Research Institute of Sogeti, 2009.
13. Boia, Lucian, *Între înger și fiară. Mitul omului diferit din Antichitate până în zilele noastre*, traducere din limba franceză de Brândușa Prelipceanu și Lucian Boia, București, Editura Humanitas, 2011.
14. Boia, Lucian, *Pentru o istorie a imaginarului*, traducere din franceză de Tatiana Mochi, București, Editura Humanitas, 2006.
15. Borges, Jorge Luis, *The library of Babel*, în volumul *Collected fictions*, New York, Penguin, 1998, pp. 112-118.
16. Bottaro, Damiana, *Andrei Codrescu: An American Romanian or Romanian American writer?*, Padova, Coop. Libreria Editrice Universita di Padova, 1995.
17. Braga, Corin, *10 studii de arhetipologie*, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1999.
18. Braga, Corin, *De la arhetip la anarhetip*, Iași, Editura Polirom, 2006.
19. Braga, Mircea, Chiciudean, Gabriela (coord.), *Incursiuni în imaginar. Comentarii și interpretări*, Sibiu, Editura Imago, 2007.
20. Burnim, Mellonee Victoria, *The Black Gospel Music Tradition: Symbol of Ethnicity*, University Microfilms, 1984.
21. Caloianu, Ana-Maria, *Istoria comunității evreiești din Alba Iulia (sec. XVII-1948)*, București, Editura Hasefer, 2006.
22. Caputo, John D., Vattimo, Gianni, *După moartea lui Dumnezeu*, cu o postfață de Gabriel Vanahian, traducere din limba engleză de Cristian Cercel, București, Editura Curtea veche, 2008.

23. Călinescu, Matei, *Cinci fețe ale modernității. Modernism, avangardă, decadență, kitsch, postmodernism*, ediția a II-a, revăzută și adăugită, traducere din engleză de Tatiana Pătrulescu și Radu Țurcanu, traducerea textelor din „Addenda” (2005) de Mona Antohi, postfață de Mircea Martin, Iași, Editura Polirom, 2005.
24. Charteris-Black, Jonathan, *Corpus approaches to critical metaphor analysis*, New York, Palgrave Macmillan, 2004.
25. Cohan, Steven, Hark, Ina Rae (ed.), *The Road movie book*, London, Routledge, 1997.
26. Crăciun, Gheorghe, *Mecanica fluidului. Culegere de lecții introductive, cu exemple, definiții, întrebări și 36 de figuri incluse în text*, ediție îngrijită de Carmen Mușat și Oana Crăciun, prefață de Carmen Mușat, București, Editura Cartea Românească, 2014.
27. Deleuze, Gilles *The Logic of Sense*, translated by Mark Lester with Charles Stivale, edited by Constantin V. Boundas, London, The Athlone Press, 1990.
28. Dinescu, Lucia Simona, *Corpul în imaginarul virtual*, Iași, Editura Polirom, 2007.
29. Eliade, Mircea, *Jurnal, Volumul I 1941 – 1969*, ediție îngrijită de Mircea Handoca, București, Editura Humanitas, 1993.
30. Enescu, Radu, *Ab urbe condita. Eseuri despre valoarea omului și umanismul valorilor*, Timișoara, Editura Facla, 1985.
31. Evans, Walker, *Let us now praise famous men: The American classic, in words and photographs, of three tenant families in the Deep South*, s.l., Mariner Books, 1st Mariner Books Edition, 2001.
32. Fazzino, Jimmy, *World Beats. Beat Generation writing and the worlding of. U.S. Literature*, Hanover, Dartmouth College Press, 2016.
33. Fălăuș, Anamaria, *Imagining home: Reconstructions in Norman Manea’s and Andrei Codrescu’s Diasporic Narratives*, Cambridge, Cambridge Scholar Publishing, 2014.
34. Fournier, Anne, Picard, Catherine, *Secte, democrație și mondializare*, prefață de Raymond Forni, traducere de Radu și Rodica Valter, București, Editura 100+1 Gramar, 2006,
35. Gadamer, Hans-Georg , *Wahrheit und Methode, herausgegeben von Gunther Figal*, s.l., Akademie Verlag, 1999.
36. Gheo, Radu Pavel, *Străin în țară străină. Literatura română și granița identitară în proza Hertei Müller și a lui Andrei Codrescu*, Timișoara, Editura Universității de Vest, 2018.
37. Ginsburgh, Rabbi Yitzchak, *The Hebrew Letters: Channels of Creative Consciousness*, s.l., Gal Einai Publications, 2002.

38. Grau, Oliver, *Virtual Art. From Illusion to Immersion*, translated by Gloria Cunstance, Massachusetts, MIT Press, 2003.
39. Graves, Mark, *Mind, brain and elusive soul, Human Systems of Cognitive Science and Religion, Hampshire*, Ashgate Publishing Limited, 2008.
40. Grigore, Rodica, *Lecturi în labirint*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2007.
41. Grosz, Elizabeth, *Architecture from The Outside. Essays on Virtual and Real Space*, foreword by Peter Eisenmann, Massachusetts, MIT Press, 2001.
42. Harari, Yuval Noah, *Homo Deus: a brief history of tomorrow*, s.l., Harper, 2017.
43. Hotier, Hugues, *Signes du cirque*, Bruxelles, Éditions de l'Association Internationale de Sémiologie du Spectacle, 1984.
44. Iancu, Carol, *Evreii din România (1866-1919). De la excludere la emancipare*, traducere de C. Litman, ediția a II-a revăzută și adăugită de autor, cu o *Bibliografie cronologică a chestiunii evreiești (1861-1919)* completată până în anul 2006, București, Editura Hasefer, 2006.
45. Idel, Moshe, *Ascensiuni la cer în mistica evreiască. Stâlpi, linii, scări*, traducere din limba engleză de Maria-Magdalena Anghelescu, Iași, Editura Polirom, 2008.
46. Kafka, John S., *Realități multiple în psihanaliză*, traducere din limba engleză de Roxana Melnicu, s.l., Editura Trei, 1999.
47. Kennedy, John F., *A nation of immigrants*, introduction by Robert F. Kennedy, New York, Harper&Row, 1964.
48. Knuth, Rebecca, *Burning books and leveling libraries: extremist violence and cultural destruction*, Westport, Praeger Publishers, 2006.
49. Kövecses, Zoltan *Where metaphors come from. Reconsidering context in metaphor*, Oxford, Oxford University Press, 2015
50. La Grange, Ashley, *Basic critical theory for photographers*, Oxford, Focal Press, 2005.
51. Lakoff, George, Johnson, Mark, *Metaphors we live by*, London, The University of Chicago Press, 2003.
52. Lechte, John, *Key Contemporary Concepts. From Abjection to Zeno's Paradox*, London, Sage Publications, 2003.
53. Levy, Pierre *Becoming virtual*, s.l. , Plenum Trade, 1998.
54. Lyotard, Jean-Francois, *Postmodernul pe înțelesul copiilor. Corespondență 1982-1985*, traducere și postfață de Ciprian Mihali, Cluj-Napoca, Biblioteca Apostrof, 1997.
55. McHale, Brian, *Ficțiunea postmodernistă*, traducere de Dan H. Popescu, Iași, Editura Polirom, 2009.

56. Mellow, James R., *Walker Evans*, New York, Basic Books, 1999.
57. Morin, Edgar , *L'esprit du temps*, Paris, Editura Grasset Fasquelle, 1962.
58. Nietzsche, Friedrich *Asa grăit-a Zarathustra*, în românește de George Emil Bottez, s.l., Antet, s.d.,
59. Noyce, John, *Divinul feminin. Viziuni și profetii în tradiția sapiențială*, traducere din limba engleză de Monica Medeleanu, București, Editura Herald, 2010.
60. Oișteanu, Andrei, *Narcotice în cultura română. Istorie, religie și literatură*, ediția a II-a, revăzută, adăugită și ilustrată, Iași, Editura Polirom, 2011.
61. Olson, Kirby, *Andrei Codrescu and The Myth of America*, Mcfarland & Co Inc Pub, 2005.
62. Onfray, Michael, *Prigoana plăcerilor. Edificarea unei erotici solare*, traducere din franceză de Emanoil Marcu, București, Editura Humanitas, 2012.
63. Pattison, George, *Thinking about God in an Age of Technology*, Oxford, Oxford University Press, 2005.
64. Pleșu, Andrei, *Parabolele lui Iisus. Adevărul ca poveste*, București, Editura Humanitas, 2012.
65. Ramer, Samuel C., Ruble, Blair A. (ed.), *Place, identity and urban culture: Odesa and New Orleans*, Washington, Woodrow Wilson International Center for Scholars, 2008.
66. Rorty, Richard, Vattimo, Gianni, *The Future of Religion*, edited by Santiago Zabala, New York, Columbia University Press, 2005.
67. Sandqvist, Tom, *Dada East. The Romanians of Cabaret Voltaire*, Massachussets, MIT Press, 2006.
68. Sartori, Giovanni, *Ce facem cu străinii? Pluralism vs multiculturalism. Eseu despre societatea multiethnică*, traducere din italiană de Geo Vasile, București, Editura Humanitas, 2007.
69. Sartori, Giovanni, *Homo videns. Imbecilizarea prin televiziune și post-gândirea*, traducere din italiană de Mihai Elin, București, Humanitas, 2006.
70. Sharifian, Farzad (ed.), *The Routledge Handbook of Language and Culture*, London and New York, Routledge Taylor and Francis Group, 2015
71. Sontag, Susan, *On Photography*, New York, Anchor Books, 1990.
72. Sontag, Susan, *Privind la suferința celuilalt*, traducere din limba engleză de Laura Cruceru, București, Editura Humanitas, 2011.
73. Stoie, Nicolae, *From: Andrei Codrescu to: Nicolae Stoie – Puzzle epistolar*, Alba Iulia, Editura Gens Latina, 2010.

74. Stoie, Nicolae, *Puzzle epistolar*, s.l., Editura Virtual, 2011.
75. Strugaru, Oana, *Exilul ca mod de existență. Andrei Codrescu în spațiul textual al deșrădăcinării*, București, Editura Muzeul Literaturii Române, 2013.
76. Szarkowsky, John, *The Photographer's Eye*, London, Secker&Warburg, 1966.
77. Tismăneanu, Vladimir, *Despre 1989. Naufragiul utopiei*, București, Editura Humanitas, 2009.
78. Vattimo, Gianni, *Societatea transparentă*, traducere de Ștefania Mincu, Constanța, Editura Pontica, 1995.
79. Virilio, Paul, *Spațiul Critic*, traducere de Sebastian Dig, prefață de Bogdan Ghiu, Cluj-Napoca, editura Idea Design&Print, 2001.
80. Vukanović, Marija Brala, Grmuša, Lovorka Gruič (ed.), *Transit space, transit time:terrorism in postcolonial fiction*, Cambridge, Cambridge Scholar Publishing, 2009.
81. Wunenburger, Jean-Jaques, *Imaginarul*, traducere de Dorin Ciontescu-Samfireag, ediție îngrijită și prefață de Ionel Bușe. Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2009.
82. Zeca Buzura, Daniela, *Totul la vedere. Televiziunea după Big Brother*, Iași, Editura Polirom, 2007.
83. Zeca-Buzura, Daniela Veridic. *Virtual. Ludic. Efectul de real al televiziunii*, Iași, Editura Polirom, 2009.

B. ÎN PERIODICE

1. Cesereanu, Ruxandra, *Andrei Codrescu – An archetypal writer*, în „Caietele Echinoc”, vol. 30, 2016, pp. 175-187.
2. Cesereanu, Ruxandra, *Andrei Codrescu. One man show*, în „Steaua”, anul LVIII, nr. 1-2, 2007, pp. 7-10.
3. Cesereanu, Ruxandra, *Critificțiuni și anarhocărți*, în „Steaua”, anul LXVII, nr. 11-12 (817-818), noiembrie-decembrie, 2016, pp.5-7 pp.8-11.
4. Cesereanu, Ruxandra, *L'alchimie scripturale chez Andrei Codrescu*, în „Synergie Roumaine”, 5, 2010, pp. 51-61.
5. Chiorean, Luminița, *Retrospecție asupra identității poetice: Andrei Codrescu*, în „Studia Universitatis Babeș-Bolyai. Philologia”, nr. 2, 2004, pp. 75-84.
6. Chivu, Marius, *Andrei Codrescu: „Visul meu e să trăiesc cu cărți și animale”*, în „Dilemateca”, anul I, nr.3, iulie 2006, pp.70-75.

7. Ciotloș, Cosmin, *Exquisite Corpse cu Andrei Codrescu*, în „România literară”, nr. 39, 2006, pp. 3, 16-17.
8. Conkan, Marius, *Arta uitării sau distanța dintre lumi și limbi*, în „Steaua”, anul LXVII, nr. 11-12, 2016, pp. 12-13.
9. Dan, Ovidiu Dan, Dan, Iulia Ramona, *Contribuții la cunoașterea fotografului albaiulian Arthur Bach (1894-1979) și a creației sale*, în „Anuarul Sargetia”, anul XXX, 2001-2002, pp. 705-706.
10. Derrida, Jaques, Prenowitz, Eric, *Archive Fever: A Freudian impression*, în „Diacritics”, vol. 25, nr. 2, 1995, pp.9-63.
11. Druță, Inga, *Identitatea literară a scriitorilor români aflați „între două lumi”*, în „Metaliteratură”, anul X, nr. 1-4, 2010, pp. 235-241.
12. Felecan, Anamaria, *Glimpses of the Phenomenon of Romanian Exile*, în „Language and literature – European landmarks of identity”, 5(1), 2009, pp. 201-211.
13. Firan, Carmen, *Scriitori din Diasporă – Andrei Codrescu*, în „Analele Universității din Craiova. Seria Științe filologice”, anul XIX, nr. 1-2, 1998, pp. 108-116.
14. Gheo, Radu Pavel, *Parcursul românesc al lui Andrei Codrescu*, în „Analele Universității de Vest din Timișoara”, Seria Științe filologice, vol. LI-LII, 2013-2014, pp. 137-144.
15. Gheo, Radu Pavel, *Andrei Codrescu's identity masks: pseudonyms and heteronyms*, în „Journal of Romanian Literary Studies”, issue no.4/2014, pp.541-542.
16. Hunt, Stephen, “*Winning Ways*”: *Globalisation and the Impact of the Health and Wealth Gospel*, în „Journal of Contemporary Religion”, Vol. 15, No. 3, 2000, p. 331.
17. Ion, Mihai, *Andrei Codrescu: Omul cu multiple identități*, în „Bulletin of Transylvania University of Brașov. Serie IV – Philology and Cultural Studies”, vol.4 (53), no.1, 2011, pp. 129-132.
18. Ion, Mihai, *Imagining Millenarian scenarios with A. Codrescu and B. Suceavă*, în „Bulletin of Transylvania University of Brașov. Series IV: Philology and cultural studies, 4(2), 2011, pp. 49-53.
19. Ion, Mihai, *Libertinism as liminal experience in the novel Casanova in Bohemia by Andrei Codrescu*, în „Literature, discourse and multicultural dialogue”, volume 2, 2014, pp. 438-443.
20. Lavric, Sorin, *Festivalul „Zile și Nopti de Literatură”, 8-11 iunie 2007. Cu Evtușenko pe faleza Neptunului*, în „România literară”, nr. 23, 2007, p. 3.
21. Lima, Benjamin, *Review: The Evans File*, în „Art Journal”, vol.63, nr.6 (Autumn), 2004, p. 102.

22. Marinescu, Nicoleta, *Andrei Codrescu: poezia reîntâlnirilor*, în „Steaua”, anul LXIV, nr. 3-4, 2013, pp.21-24, 31.
23. Marinescu, Nicoleta, *Chei de lectură în Contesa sângeroasă de A. Codrescu*, în „Journal of Romanian Literary Studies”, 13, 2018, pp. 502-514.
24. Martin, Matei, *Revoluția electronică și contra-revoluția conservatoare*, în „Dilema veche”, anul VIII, nr. 405, 17-23 noiembrie 2011, p. 16.
25. Mayer-Schonberger, *Să ne amintim importanța uitării*, în „Dilema veche”, anul VII, nr. 313, p. III.
26. Mihăilescu, Vintilă, *De la cârciumă la Facebook*, în „Dilema veche”, anul VII, nr. 315, 2010, p. 7.
27. Pricop, Constantin, *Sensul diferenței a fost cu mine de când m-am născut*, în „România literară”, XXIX, nr. 45, 12 noiembrie 1997.
28. Skagestad, Peter, *Virtuality, Reality and Knowledge*, în „Journal of Social and Evolutionary Systems”, nr. 16[1] din 1993, pp. 99-105.
29. Stănescu, Gabriel, *Un poet postmodern în blue jeans*, în „România literară”, nr. 13-14, 1999, anul XXXII, p. 45.
30. Stoie, Nicolae, *Andrei Codrescu – Identitate și ficțiune*, în „România literară”, nr.1, 9-15 ianuarie 2002, p. 22.
31. Swidler, Ann, *Culture in Action, Symbols and Strategies*, în „American Sociological Reviews”, vol. 51, Nr.2, aprilie, 1986.
32. Ștefănescu, Bogdan, *Voices of the void: Andrei Codrescu's tropical rediscovery of the Romanian culture in The hole in the flag*, în „University of Bucharest Review, vol.X, no.2, 2008, pp.11-21.
33. Terian, Andrei, *Towards a new history of the Romanian literature*, în „Literature, Discourse and Multicultural Dialogue”, volume 1, 2013, pp. 109-121.
34. Țepelea, Vlad, *Democratizarea tehnologiei*, în „Dilema veche”, nr. 331, 2010, p. II.
35. Vănoagă Pop, Cristina, *De la conditia scriitorului e(i)migrant la imaginea e(i)migrantului în creația lui Andrei Codrescu* în „Annales Universitatis Apulensis”, series Philologica, nr. 10, 2009, pp. 180-185.
36. Vănoagă Pop, Cristina, *De la est la vest. O mie și una de jocuri dada și revelații cu Andrei Codrescu*, în „Steaua”, anul LXIV, nr. 9-10 (779 – 780), septembrie – octombrie, 2013, pp.58-60.

37. Vănoagă Pop, Cristina, *Fotografia ca modalitate de interpretare a textului literar la Andrei Codrescu*, în „Annales Universitatis Apulensis”, series Philologica, nr. 11/ 2010, pp.119-125.
38. Vănoagă Pop, Cristina, *Religia între realitate și imaginar în «Mesi@» de Andrei Codrescu*, în volumul *Incursiuni în imaginar 3. Imaginarul religios în literatură*, coordonare și revizie: Alina Bako-Burada, Mircea Braga (coordonator general), Gabriela Chiciudean, Rodica Gabriela Chira, Ovidiu Ivancu, Sibiu, Editura Imago, 2009, pp. 275-282.
39. Vănoagă Pop, Cristina, *The E-researcher*, în „Caietele Echinox”, volume 20 (Literature in digital age), 2011, pp. 131-136.
40. Vănoagă, Cristina Matilda, *Literatură și virtual*, în „Steaua”, anul LXVI, nr. 1-2 (795-796), ianuarie-februarie 2015, pp. 89-90.
41. Vănoagă, Cristina, *Bunicul e în măr*, în Revista „Steaua”, anul LXVII, nr. 11-12 (817-818), noiembrie-decembrie, 2016, pp.5-7.
42. Vănoagă, Cristina, *Virtual Specialised Myths and Illusions: The Field of Romanian Justice*, în „Caietele Echinox”, volumul 23, 2012, pp. 240-245.

C. SITOGRAFIE

1. <http://albaiuliaqr.ro/cimitirul-evreiesc/> , consultat la 21.03.2013.
2. <http://ursulineneworleans.org/about-ursuline/our-heritage/>, consultat la 26.07.2012.
3. <https://www.ibtimes.co.uk/charlie-hebdo-anniversary-french-satirical-magazines-10-most-controversial-front-covers-1536394> , consultat la data de 17.06.2016.
4. http://www.imdb.com/title/tt0231024/plotsummary?ref =tt_ov_pl, consultat la 04.06.2014.
5. <https://www.biblestudytools.com/lexicons/hebrew/nas/galgal.html>, consultat la data 04.06.2016.
6. <http://www.biblioteca-represiunii.ro/Fise%20matricole%20penale%20-%20detinuti%20politici/D/D%2004.%20Doma%20-%20Dragomiroiu/Draghicescu%20Rihard/> , consultat la data de 04.12.2015.
7. <http://www.biblioteca-represiunii.ro/Fise%20matricole%20penale%20-%20detinuti%20politici/D/D%2004.%20Doma%20-%20Dragomiroiu/Draghicescu%20Rihard/> , consultat la data de 04.12.2015.
8. <https://metaphorproject.org/tools/american-story-elements/> , consultat la 17.02.2017.

9. <http://romaniateiubesc.stirileprotv.ro/stiri/romania-te-iubesc/romania-te-iubesc-povestea-regizorului-de-origine-romana-robert-dornhelm.html> , consultat la 04.02.2017.
10. https://scoli.didactic.ro/detalii/presentation/sc_cu_cls_i_viii_perieti_perieti , consultat la data de 04.12.2015.
11. <http://www.wiselaws.com/dream-act/> , consultat la 20.12.2016.
12. *Declarația de Independență*, disponibilă online permanent la adresa http://www.archives.gov/exhibits/charters/declaration_transcript.html , text consultat la 15.01.2014
13. Barone, Michael, *Metaphor of America*, articol disponibil online la adresa https://www.washingtonpost.com/archive/opinions/1986/07/04/metaphor-of-america/f7f948f1-40c6-4d0b-be4f-90ab6b3bf2e4/?noredirect=on&utm_term=.6b94c1515622 , consultat la 20.12.2016.
14. Boldea, Iulian, *Andrei Codrescu: „Identitatea mea este compusă din zeci, dacă nu din sute de elemente identitare”*, articol disponibil la adresa http://www.romlit.ro/index.pl/andrei_codrescu_identitatea_mea_este_compus_din_zeci_dac_nu_sute_de_elemente_identitare , consultat la 10.02.2017.
15. Boldea, Iulian, *Exilul literar românesc, între traumă și luciditate*, în „Vatra”, nr. 5, 2016, disponibil online la adresa <https://revistavatra.org/2016/07/12/iulian-boldea-exilul-literar-romanesc-intre-trauma-si-luciditate/> , consultat la 12.01.2017.
16. Borges, Jorge Luis, *The Total Library*, text disponibil la adresa <https://libraryofbabel.info/Borges/TheTotalLibrary.pdf> , consultat la 15.01. 2016.
17. Bratu, Magda, *Muzeul Cărții și Exilului Românesc*, articol disponibil la adresa <http://www.cvlpress.ro/07.09.2018/muzeul-cartii-si-exilului-romanesc-donatia-andrei-codrescu/> , consultat la 10.09.2018.
18. Capelos, Maria, *Scriitorul Andrei Codrescu: Limba maternă te însoțește toată viața*, articol disponibil la adresa <https://romanalibera.ro/opinii/interviuri/scriitorul-andrei-codrescu--limba-materna-te-insoteste-toata-viata-430882> , consultat la 20.12. 2017.
19. Cesereanu, Ruxandra, *Cum am scris Submarinul iertat la două sau patru mâini (I)*, text disponibil online la <http://www.tiuk.reea.net/19/rux.cese-codrescu.html>, consultat la 11.10.2009.
20. Ciotloș, Cosmin, *Autor pe drum*, articol disponibil la adresa http://www.romlit.ro/index.pl/autor_pe_drum?caut=Andrei%20Codrescu, consultat la 10.01.2015.

21. Ciotloș, Cosmin, *Poeme în limba română ale tânărului Andrei Codrescu*, articol disponibil la adresa http://www.romlit.ro/index.pl/poeme_n_limba_romn_ale_tnrului_andrei_codrescu?caut=Andrei%20Codrescu , consultat la 10.01.2015.
22. English, James, Steiner, Wendy, *Penn Humanities Forum on virtuality 2010 – 2011*, disponibil pe web la adresa: <http://humanities.sas.upenn.edu/topics10.shtml> , consultat la 12 februarie 2014.
23. Grigore, Rodica, *Andrei Codrescu. Poezie și exil*, studiu disponibil la adresa https://www.upm.ro/facultati_departamente/stiinte_litere/conferinte/situl_integrare_europ_eana/Lucrari5/IETM5_Part6.pdf , consultat la 03.07.2018.
24. Heller, Steven, *Letter perfect*, în „New York Times on the web”, 13 septembrie 1998, articol disponibil la adresa <https://archive.nytimes.com/www.nytimes.com/books/98/09/13/bib/980913.rv105713.html>, consultat la 12.02. 2017
25. Jordan, Miriam, *Is America a nation of immigrants? Immigration Agency says no*, articol disponibil online la adresa <https://www.nytimes.com/2018/02/22/us/uscis-nation-of-immigrants.html> , consultat la 01.03.2018.
26. Kenety, Brian, *Casanova: the world-class lover who died a second-class librarian in Bohemia*, articol disponibil la adresa <https://www.radio.cz/en/section/panorama/casanova-the-world-class-lover-who-died-a-second-rate-librarian-in-bohemia>, consultat la 29.06. 2015.
27. Kövecses, Zoltan, *Studying American culture through its metaphors: dimensions of variations and frames of experience*, în „Americana. E-journal of American studies in Hungary”, volumul III, nr. 1, primăvara, 2007, disponibil online la adresa <http://americanajournal.hu/vol3no1/koveces> , consultat la 15.12. 2016.
28. Lavric, Sorin, *Un poet prozator*, articol disponibil la adresa http://www.romlit.ro/index.pl/un_poet_prozator?caut=Andrei%20Codrescu , consultat la 10.01.2015.
29. Lasswitz, Kurd, *The universal library*, text disponibil la adresa <https://libraryofbabel.info/Borges/KurdLasswitz-TheUniversalLibrary.pdf> , consultat la 16.02.2017.

30. May, Jessica Lee *Off the clock: Walker Evans and the Crisis of the American Capital, 1933-1938*, disertație nepublicată, 2010 disponibilă online la adresa http://digitalassets.lib.berkeley.edu/etd/ucb/text/May_berkeley_0028E_11029.pdf, consultată la 02.10.2017.
31. Manea, Irina-Maria, *Câteva lucruri de știut despre seducătorul Casanova*, articol disponibil la adresa <https://www.historia.ro/sectiune/portret/articol/cateva-lucruri-de-stiut-despre-seducatorul-casanova>, consultat la 02.10.2018.
32. Mihăieș, Mircea, *Șobolani în bibliotecă*, articol disponibil la adresa http://www.romlit.ro/index.pl/obolani_n_bibliotec?caut=Andrei%20Codrescu, consultat la 10.01.2015.
33. Montfort, J.S. de, *Aventuras de la realidad inmediata*, articol disponibil la adresa <http://hermanocerdo.com/2015/03/aventuras-de-la-realidad-inmediata/>, consultat la 03.03.2018.
34. Moscaliuc, Mihaela, *Translating European identities into the American national narrative*, p. 237, text disponibil online la adresa <https://drum.lib.umd.edu/bitstream/handle/1903/3717/umi-umd-3536.pdf;jsessionid=DDC804E573FE8B2F0872C68A92DD7605?sequence=1>, consultat la 10.02.2015.
35. Prelipceanu, Nicolae, „*Miracol și catastrofă*” cu Andrei Codrescu, articol disponibil la adresa <https://romanalibera.ro/cultura/arte/-miracol-si-catastrofa--cu-andrei-codrescu--61523>, consultat la 02.05.2018.
36. Terian, Andrei, *Ocolul Pământului în 35 de poeme*, articol disponibil la adresa <https://www.zf.ro/ziarul-de-duminica/ocolul-pamantului-in-35-de-poeme-3062343/>, consultat la 04.07.2016.
37. Urian, Tudorel, *Scriitori în tranziție*, articol disponibil la adresa http://www.romlit.ro/index.pl/scriitori_n_tranziie?caut=Andrei%20Codrescu, consultat la 10.01.2015.
38. Zafiu, Rodia, *Păcatele Limbii: a gugăli*, în „România literară”, nr. 29, 2004, text disponibil online la adresa http://www.romlit.ro/a_gugli consultat la 21.03.2014.

III. DICȚIONARE și SCRIERI CU CARACTER SACRU

1. ***, *Longman dictionary of contemporary English*, Essex, Pearson Education Limited, 2003.
2. Academia Română, Institutul de lingvistică Iorgu Iordan, *Dicționarul explicativ al limbii române*, ediția a II-a revăzută și adăugită, București, Editura Univers Enciclopedic, 2009.
3. *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Ediția jubiliară a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, București EIBMBOR, 2001.
4. *Cartea Facerii (Creației)*, disponibilă permanent online la <http://www.sacred-texts.com/jud/yezirah.htm>, consultat la 17.05.2012.
5. Ceritto, Joann, DiMauro, Laurie (ed.), *Modern American Literature, Volume I: A-G*, fifth edition, Detroit, St. James Press, 1999.
6. Evseev, Ivan, *Dicționar de simboluri și arhetipuri culturale*, Timișoara, Editura Amarcord, 1994.
7. Kimmelman, Burt (ed.), *The facts on file companion to 20th-century American poetry*, New York, Facts on File, 2005.
8. Manolescu, Florin, *Enciclopedia exilului literar românesc. 1945-1989*, București, Editura Compania, 2003.
9. William Fanning, *Promotor Fidei*, în *The Catholic Encyclopedia*, volumul „New York, Robert Appleton Company, 1911, disponibil online la <http://www.newadvent.org/cathen/12454a.htm> , consultat la 11 iulie 2014.